

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
I-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Felelős szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Élelmezési

viszonyainkat ismerve, célszerűnek tartanók, ha más város mintájára, p. t. Szeged után indulva, megalakítanók a városi élelmezési tanácsot.

Szabó Lajos dr. személye ellen nem lehet senkinek kifogása, de egy ember, habár a tehetségek legfényesebbje is, mégis sok dologban tanácstalannál áll. Több ember többet tud, többet lát, többet tapasztalt.

Vessünk csak egy pillantást a könyvek könyvébe, a Bibliába! Megérdemli a fáradságot.

Nem is kell igen soká kalandoznunk, máris ráakadunk, ami az ujvidéki speciális viszonyokra igen szépen ráillik.

Jető Mózes, vejét meglátogatta. Nagy munkában találja. Mózes szervezte a pusztai tábor élelmezését, egészségi- és társadalmi szervezetét. A gondos és tapasztalt öreg após látta Mózes fáradozását, amint napestig bajlódik. Tanácsolja neki, hogy ossza föl a munkáját.

Allison századosokat és tizedeseket, kik a nép ügyét Mózes utasítására intézik; ő pedig a főparancsnoki teendőket látja el. Mózes a jó tanács után indul és munkáját siker koronázza.

A könyvek könyve, a Biblia mondja ezt.

Szóljon nekünk is e tanács és szíveleljük meg az örök tant, mely értékét, becsét soha nem veszíti.

Adjanak Szabó Lajos dr. élelmezési hivatali főnök mellé egy négytagú tanácsot. Ez megosztaná vele a rengeteg munkát és így sokkal eredményesebb lehetne.

Szerény véleményünk szerint *Wachtl* Imrét, *Klein* Lipót és még két derék polgárt kellene a tanács tagjául megválasztani és előre is tudjuk, hogy semmi fönnakadás nem lenne. A hivatalnok urak úgy is túl vannak halmozva minden más hivatalos munkával, tehát ezeket a munkakörükből nem kellene kivenni.

Wachtl Imre érti az élelmiszerek dolgát, *Klein* Lipót pedig kereskedői szaktudásával nagyon értékes szolgálatot lehetne. Különösen megfontolandó e javaslatunk, mert más városok jólbevált mintájára hozzuk ezt. Nézzük meg a szegedi tanács működését és akkor azonnal tisztában leszünk azzal, hogy egy ilyen szervezet tanácsnak a működése nagyobb eredményt produkálhat.

És mert tudjuk, hogy Szabó Lajos dr. is csak a legjobb ambícióval kezdte meg és folytatja működését, nem venné zokn, ha segítőtársakat adnak melléje. Így az ujvidéki közlelmezés mintaszertű és kifogástalan lesz. Cs. M.

A kötelező termelés és szállítás.

Írta: Wolf Zsigmond.

A német mérvadó körök nézete szerint a közlelmezés terén a maximális árak meghatározása egyedül nem vezet célra, hisz csak ezt nem követi a kötelező termelés és szállítás elrendezése is. Ausztriában erre már megtörtént az első lépés, még pedig a vajra és a disznósírra.

Az osztrák népelelmezési hivatal ugyanis rendeletet bocsátott ki, melynek célja a zsiradék termelésének, elosztásának és fogyasztásának a rendezése. A rendelet vonja a rendelkezést, hogy a tehénállomány alapján, másrészt az előforduló és minden egyes esetben bejelentendő disznó lesarás esetén mennyi vaj, ill. disznósírt kell beszállítani, mely a népelelmezési hivatal ill. a politikai tartományi és járási hatóság rendelkezésére bocsátandó.

A rendelet értelmében a termelő elsősorban a saját tejszükségletet tarthatja vissza. Továbbá szállíthatja vevőinek a rendes tejennyiségét, úgy hogy csakis az a vaj szállítandó be a közlelmezési hivatalnak vagy az általa megjelölendő hatóságnak, mely nem tej formájában hozott a forgalomba. A helyi hatóságok különösen figyelnek arra, nehogy a tejszállítás netalan csökkentessék a vajtermelés által. Átlagosan egy tehénre naponta 20 gramm vaját számítotnak, ami körülbelül egy fél liter tejnek felel meg. De a fentiek

szerint nem minden tehénutaladónos köteles a vaj szállítására. Ha a vajtermelés az említett 20 grammos kontingenst tehenenként meghaladja, a termelő a felesleget elárulhatja, de csakis az erre külön meghatalmazott testületnek, mely alighanem valamelyik mezőgazdasági szövetkezet lesz. Az átviteli árat a közlelmezési hivatal határozza meg és a szövetkezet által vásárolt vaj a közlelmezési hivatal által megjelölendő politikai tartományi vagy járási hatóság rendelkezésére bocsátandó.

A disznósírnak a szállítási kötelezettsége fennáll minden légit sertésre, meg p-dig iokozatosan a sertés súlya szerint. 60 kg-ig beszállítandó 2 kg., 60—100 kg-ig 3 és fél, 100—150 kg-ig 6 és 150 kg-on túl 10 kiló szalonna. Ha szalonna helyett zsír szállítanak be, akkor a lentemlített kvóta egy hatodrésszel csökken. A közlelmezési hivatal számitása szerint, ezen beszállítandó zsír, hozzáadva a magyarországi és a külföldi behozatalt, elegendő lesz az ausztriai szükséglet fedezésére a fennálló fejkvóta szerint. A külföldről behozandó vaj és disznósír csakis az osztrák központi bevásárlási hivatal (ársulat) útján hozható forgalomba.

A hazai disznósírnak beszállításra vonatkozó rendeletét visszaható hatállyal is bír. Tudvalevő, hogy a disznóölés nagyobb kiterjedésben rendszerint a tél elején, vagyis az év vége felé történik. A felfalmozott zsírkészletek részben igénybe vételéről a közlelmezési hivatal nem bír lemondani és így a zsiradék beszállítása a fent említett mérvben nemcsak a jövő őszekekre lesz kötelező, hanem a már fennálló készletekből is.

Majdnem természetes, hogy ez a rendelet az illető érdekkörökben bizonyos aggályokat keltett. Nevezetesen attól tartanak, hogy oly személyek, kik eddig a zsírtelmelessel foglalkoztak, a rendelet hatása által talán a sertéshizlalás, vagy a vajtermelés beszüntetésére fogják magukat elhatározni. A közlelmezési hivatal azonban számít egyrészt az illetők köteleltségére (2), másrészt pedig arra, hogy az igénybe veendő mennyiségek aránylagosan nagyon csekélyek, végre pedig arra, hogy a termelő ezekért megfelelő árral fog kártalantatni.

A zsiradékok kényszer szállításán kívül az osztrák közlelmezési hivatal foglalkozik még más fontos rendszabályok szükességével is. Nevezetesen egy bizottság küldött ki pótlékul,

és póttakarmány cikkek beszerzése, ill. termelése céljából. Egy másik bizottság gondozása alá tartozik a tavaszi vetés kérdése és a termények árának helyes meghatározása. Meglehet ugyanis, hogy az egyik vagy másik cikkek az ára jelenleg különös jövedelmezéseket nyújt egy harmadik fontos cikknek az árához képest, úgy hogy a földművelő szívesebben fogja az előbbieket termelni, az utóbbit azonban elhanyagolni. Hogy ny szempontok a termelésnél ne legyenek mérvadók, azért az állam fenntartja magának a jogot, hogy nemcsak minden cikknek az arát szabályozni, illetve maximalizálni, de meg adja is, hogy az egyik cikknek a termelését, ahol ennek a szüksege lennlörög, kötelezőleg kímélje, míg más cikkek termelését egészen meg is tilthatja, amennyiben más cikknek a termelése az élelmezés szempontjából fontosabb.

Különösen arról van szó, hogy bizonyos takarmánycikkeket, melyeknek az ára eddig maximalva umesen, szintén be fognak vonni az arszabályozásba.

Ugyanevvel a témával, azaz az élelmezés kérdésével foglalkozott e napokban az osztrák német városok és községek szövetségi ülése is, melyen 150 város és község volt képviselve. Szóba jött 1. a termelés, 2. a készletek feltárasa, 3. az arszabályozás és 4. az elosztásnak a kérdése. Nem mondtuk, hogy a szervezésnél előforduló hibáknak a jogos kritikáján kívül valami érdekes eszme vagy indítvány merült volna fel. A sok polgármester többnyire a mindennél érezhető nehézségek és bajok felsorolására szorítottak, melyeket mi ugyanis elegendően ismerünk. Hogy van hiány nemcsak a legfontosabb élelmiszerekben, hanem más szükségleti cikkekben, mint petróleum, szén és műanyagban, azt tudjuk. De azt is tudjuk, hogy a két államnak a kormányait a bajokon amennyire csak lehet, segíteni törekednek. Persze a törekvések is meg van a határa ott, ahol a lehetlenséghez közeledünk.

Mindazonáltal nem volt érdeklélő és felesleges, hogy az osztrák városok képviselői összejöttek és eszmecsere folytattak. Naunk is létezik egy ilyen szervezet, a magyar városok országos kongresszusa, mely azonban a háboru óta tudomásunk szerint egyetemes ülést még nem tartott. Pedig ez talán nem arrott volna. Van egyik-másik város, melyben az élelmezés kérdése sokkal hevesebben és rend-

szerebben oldatot meg, mint a többiben. Az eszmecserében talán az egyik város valamit tanulhatott volna a másiktól. A jobban utánozni a másikat, az soha sem árt.

Adatok a kenyér történetéhez.

A kenyérnek mint tápszernek a fontosságát a háborús viszonyok ugyancsak előtérbe tolták. Most tudjuk, mint jelent számunkra a mindennapi kenyér; érzékeltetővé válik a nagyvárosi ember számára is a vetésnek, aratásnak, a föld életérének jelentősége. Létkérdés lett számunkra a táplálék és soha meg nem unt ősi tápszernk: a kenyér megszerzése. Ásdok hát, mi volt a szerepe az őslászlak és hogy érte el mai formáját.

Régen a Keleten pirtott árpát ettek és némely helyen ez még ma is szakasban van. A kenyér első kultúrájának fészke azon tájról ered, melyet a régi zsidó mondák az emberiség bölcsőjének neveznek. Az egyiptomiak kenyérüket olyan kemencékben sütötték, melyek lefordított fenekellen agyagkorsókhoz hasonlítottak. A korszakukra kemence külső részét a kenyérszálal szorosan beborították és becséjébe fűzet raktak. Ha a sütés megtörtént, egyszerűen letördelték a kegyeret a kemencéről. Az egyiptomiak ismerték már a kovászos kenyeret. Ill. Ramses idejéből vannak Thebában sírképek, melyek a kenyér készítését ábrázolják. A legrégebb bibliai írások a Mózes és Ábrahámról szóló történetekben is említik a kovászos és kovászlan kenyeret. Mindig újból oivassuk, hogy az istenség tiltja a kovaszt. A régi egészségző ünnep, mely arra volt hivatva, hogy csapást, ehínséget, rossz szellemeket hárítson el a nép fejről, felvette a vést elhárító cselekedetek sorába a kovászatlan kenyér élvezetét. Később ez az ünnep összeolvadt az aratási ünnepvel, melyet az aratás kezdetével Palesztinában husvétkor, az árpa aratásával ünnepeltek; ez tulajdonképpen a kovászatlan kenyér ünnepe. Hét napig tartott és ezalatt a kegyeret csak kovász nélkül (vagyis vízzel és olajjal) lehetett készíteni, ez felett még a legrégebb hagyományoknak. Ezt az ünnepet később összefüggésbe hozták a zsidók kivonulásával Egyiptomból és ilyen magyarázatát adták a kovászatlan kenyér keltezésének, mely azután hivatkozik Mózes II. könyvének 12., 33. és 39. szakaszára.

Egyiptomon és Phönicián keresztül jut el a kenyér a görögökönöz. Az antik írók gyakran emlegetik a buza és árpa kenyeret. De leucse, köles- és zab kenyérről is írnak. Hesiodos és Homeros írják róla. Aelianus 45 pékrl beszél Athénben, Platon párbeszédeiben a híres péknek, Thearionnak örök emléket állított és Atheneus 72 téle athéni péksütéményt sorol fel. Athénben Dionysost tartották a kenyér feltalálójának és ünnepein nagy kenyereket hordoztak körül. A kovászos kenyeret jobban

kedvelték a görögök mint a kovászatlan.

Az élesztő készítésére több receptet ismertek. Szüretkor összegyúrtak kölest musttal és egy olyan keveréket nyertek ezzel, mely egy évig használható állapotban maradt. Más módszer az volt, hogy egész finom buzakorpát három napos musttal meggyúrtak és ezt a napon megszáritották. A must alkalmazására bizonyára azon a tapasztalati tényen alapult, hogy a must is erjedő folyadék. A kenyér megkeletését okozó élesztő gombákról, melyeket csak mikroszkóppal lehet látni, természetesen mitsem tudtak még akkor, ezeket csak a 18. században fedezték föl. Plinius behatóan tárgyalja ezeket az előállítási módokat. Számos ilyen módszer volt, különösen olyanok, melyek az élesztőt közvetlenül a sütésre szánt lisztből állították elő. A kenyeret magát majdnem úgy sütötték, mint ma. Formája kelek volt és négy részbe osztott. befej. kov.

A varázs-szó.

Egy német katona járt a Tisza partján, Szegeden. Mielőtt elment az alföldi metropolisba, megkérdezte valakit, hogy fog-e boldogulni Szegeden a német nyelvvél. Mire az illető ezt mondta neki:

— Ne törődjék azzal, hogy a szegediek tudnak-e németül vagy nem és hogy ön tud-e magyarul vagy nem. Én csak azt tanácsolom, hogy ha Szegedre megy, akármire van szüksége csak ennyit mondjon: Tisza.

A német le is utazott ezzel a tudománnyal és visszatért a következőkben számolt be a barátjának a tapasztalatairól:

— Pompásan ment minden. Mikor megérkeztem, a pályaudvaron beültem egy kocsiába. A kocsis kérdőleg nézett rám. Én pedig nyugodtan szóltam neki: — Tisza!

És ime elvitt egy szállóhoz, ahol rögtön megszálltam. Reggel meg akartam nézni a várost. De hova menjek? Az utcán megszállítottam egy hordárt: — Tisza!

Erre elvezetett a Tisza partjára, amit voltaképpen látni akartam. Ez már boszorkányság — gondoltam. Döbben a leves elfogyasztása után azon tündöttem, hogyan fogok az étlapból valami izléses jó pecsenyét kiválasztani. Odainttem a pincért. — Tisza!

És hoztak egy kitűnő Tiszafilét tarhonyával. No most ígyunk valamit, gondoltam magamban. Hívom a pincért: — Tisza!

Erre kaptam egy pohár pezsgőt, amit ott Tisza spriccernek neveznek. Ebéd után már nyugodtan szóltam a szivaroshoz: — Tisza!

És a következő pillanatban válogathattam a ropogós karsu szivarok között.

Eddig a történet, amely azt bizonyítja, hogy Szegeden a Tisza-szóból meg lehet élni, csak pénz legyen hozzá.

Ujvidéki séták.

Világravalóság, másképpen élelmesség.

N. Gézát önök is ismerik. Tudják, hogy derék jóra való fiu, jóképű. Tud udvarolni, beszélni a sorozó mércéről, de nem a lövészarokról. Különböztet erről az oldaláról jól ismerik, tehát a másikról mutatott be, hogy szemük elé varázsoljam, minő élelmesség serceg ereiben.

Gézák nagy ember lett! A mult heten beletit főnökéhez:

— Főnök ur szeretem a leányát, feleségül óhajtom venni, kérem apai . . . mondjuk, áldását.

E percben a nagy üzleti helyiség elkezdett a főnökkel, W. ural kavarogni. Nem tudta, hogy ő-e a főnök vagy kicsoda. Végre magához tér.

— Ejnye szemtelen embere, hogy mer maga ilyesmivel hozzám fordulni! Kicsoda maga? Micsoda maga? Minő jogcimen merészel hozzám fordulni?

— Mars! — szól W. — De Géza nem tágit, nem megy ki, hanem csak az ajtóig és ott visszafordulva szól:

— Akkor is azt mondaná „mars!” ha én M. J. társa lennék? — kérde nyugodtan.

— Nem! — nevet W. — akkor nem mondanám: „mars!” De hát társa ön M. J.-nek?

— Engedjen nekem időt . . . nyolc nap mulva társa leszek. Ebbe aztán belenyugodott.

De hogyan hajította végre ezen stíliit?

Csak türelem! azonnal elmondom.

Másnap alaposan kiöltözködik és benyit M.-ékhez és megkérdezi, hogy társul beléphetne-e?

M. rettenetesen fölháborodik a szemtelenség és egész tudejéből kiáltja: „Kivele!”

Ismét az ajtóhoz megy, ismét visszafordul és egészen szerényen megkérdezi: Akkor is azt mondaná: „kivele!” ha ezzel az ajánlattal fordulna önhöz W. veje?

— Akkor nem mondanám, mert W. vejét társamul fogadnám.

— Szavát!

— Itt a kezem! maga együgyű fráter!

Mit cselekszik most Géza? Elmegy W.-hez, elmondja neki az ügyet és most nem mondják neki „mars!” hanem: „tessék helyet foglalni!” és nyugodtan meghallgatják. Mind a ketten elmennek M.-hez, ki szintén nem utasítja ki G.-t, hanem váltig hangoztatja, hogy ilyen okos társ után még akkor is sóvárgott volna, ha ez nem lenne véletlenül W. veje.

Géza mind a kettő lett: W. veje és M. társa. Egyik sem bánta meg, legkevésbé W. b. józ leánya, ma már G.-né.

— Mi újság Istók? Mi hirt hoztál hazulról? — kérdi a szabadságáról visszatért bajtársat Mihály cugszírur ur.

— Hát mi újság volna! semmi újság nincsen, vagy igaz, majd elefedtem, egyszer nagybátyád, az öreg Mihály bácsi kutyája nagyon vonított.

— Miért vonított?

— Mert a tolongásban a farkára léptek.

— Minő tolongásban?

— Mikor a nagynénédet temették.

— Micsoda?! — a nagynéném meghalt?

— Mikor Mihály bányátad bezárták.

— Bezárták?! — — — Miért zárták be?

— Miért?! — mert a község pénztárából valami néhány ezreket emelt és ezirányban tartóztatták le.

— Az a gazember! ezt már azelőtt is megtette . . .

— No hát nem mondtam?! nincs semmi különös újság . . .

Különös bemutatáskoz az Erzsébetben.

— Baron . . . és motyog valamit.

— Ehrlich . . . szintén motyogás.

Kis idő mulva megszólal Ehrlich: — Bocsnátok kérek, Ön valóban baron vagy csak névleg?

— Én éppen úgy vagyok baron, mint maga Ehrlich — (Ehrlich = becsület) Ir.

HIREK

Karlóca lakossága zár alatt.

A karlócai himlőjárvány még mindig dühög. Dr. Wagner Károly tisztí főorvos felszólítására, hogy a járványt Ujvidékre be ne hurcolják, a karlócai hatóság a város lakosságát zár alá helyezte. A zárlat elrendeléséről a következő hirdetményt adta ki, amelyet megküldött Ujvidéknek is: Hogy a Karlóca városában fellépett feketehimlő eseteknek véget vessünk, Karlóca város lakosságára távozási tilalom rendeltetett el és így a lakosság a város területéről 20 napig nem távozhat el. Ezen alkalommal a kir. rendőrhatalóság a polgárság tudomására hozza, hogy a mai naptól kezdve további intézkedésig sem vasuton, sem kocsin vagy gyalog, egyik kijárón sem szabad senkinek a városból eltávoznia és pedig sem valamely szomszéd helységbe, sem a mezőre vagy az erdőbe. Azokat a személyeket, kik esetleg a városba érkezének; a hatósági közegek ezen kir. rendőrhatalóság elé vezetik, mely az egész együti szabályok rendelkezési szerint fog velük szemben eljárni. Figyelemzetem a polgárságot, hogy senki se kísérelje meg a városból való eltávozást, mert aki azt megkísérelné, szigorúan és kéréletlenül megbüntettem. Azoftelül annak a veszélynek teszi ki magát, hogy idegen hatóságok ott, ahol találják 20 napi vesztégzár alá helyezik. A távozási tilalom ellen vetők 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, illetve 14 napig terjedhető elzárással lesznek megbüntetve. Walka s. k., a kir. rendőrhatalóság főnöke.

A rubel árfolyama Orosz-Lengyelországban szállott lengyel tartományokban tudvalevőleg a mi pénzünk és a rubel egymás mellett van forgalomban. Mintahogy az Orosz-Lengyelországban dolgozó kereskedők és iparosok az árfolyam bizonytalansága folytán nehézségekkel

voltak kénytelenek megküzdeni, az ottani katonai kormányzáság az osztrák és magyar miniszteriumokkal egyetértőleg szükségesnek látta a rubel és korona értékeinek rendeleti uton való szabályozását. A kormányzáság e rendelet szerint a rubel értéke 2.95 korona és akár koronában, akár rubelben teljesítendő fizetéseknél ez az átszámítási kulcs lesz alkalmazható.

Lopás. Sztokín Draginya titeli leány Angyelicusok Szimáné titeli lakos bejáró takarítónoje volt és mint ilyen hozzáfért a pénzhez is, amelyből 1290 koronát eltalajdonított, azzal Ujvidékre utazott és ezen összeg javarészt elvásárolta, azonban a kereskedő, akinél vásárolt, a költséket gyanusnak találván, erről a rendőrséget értesítette és így a turpisság napfényre került. Az ujvidéki kir. törvényszék Sztokín Draginyát 14 napi fogházra ítélte.

Uj rendelet a katonai munkásoktagok díjazásáról. A m. kir. miniszteriumnak 3698—1916. M. E. számu rendelete kimondja, hogy a mező- és vasutépítési munkára kivezényelt katonai munkásoktagok tagjainak a munkásoktagot igénybe vevő munkaadótól járó díjazás iránt támasztott követelése tárgyában az eljárás a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. XLV. t.-c. VI. fejezetében megjelölt közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik és erre az eljárásra az ugyanott meghatározott eljárási szabályok irányadók. Az itt említett ügyekben a katonai munkásoktag tagját a katonai parancsnok megkeresésére a törvényhatóság tisztí ügyésze külön meghatalmazás nélkül képviseli.

Elítélt rendőr. Mult év október 27.-én Jbecsén a községban a hadisegeiy kiosztása a többek közt Budai Jánosné is varakozott és veletlenül a lépcsőn állt. A rend fenntartására kivezényelt Ribat István községi rendőr e miatt figyelmeztette és elküldte onnan, de mert Budainé ezt vonakodott megtenni a rendőr őt megragadta és kiféle toita, sőt karaját is kirántotta és ezzel Budainé hátrára ütött. Az ujvidéki törvényszék Ribat rendőrt ezen cselékményért 40 korona pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását a Bn. I §. alapján felüggesztette. Az ítélet jogerős.

Hatóság elleni erőszak. Ivkovic János szabadkai lakos, vasuti fékező megakarta akadályozni, hogy a Pocskai János csendőr által vezetett járó egy katonát igazoltasson, de ezért aztan ő maga jutott bajba, mert az ujvidéki kir. tszék 8 napi fogházra és 20 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős lett, de a végrehajtása felüggesztett.

Verékedők. Popovics Lyubomir 68 éves és Petrovics Jelena 66 éves ujvidéki lakosok egy diófa körül összeszólalkoztak. Ekkor Petrovics Jelena egy karóval Popovics Lyubomirt állítólag fejbeütötte, de Popovics eivette a karót és Petrovics Jelenát elverte. Az ujvidéki kir. törvényszék főtárgyaláson a kir. ügyész Petrovics Jelenával szemben a vádat elejtette, vele szem-

ben tehát a tszék az eljárást megszüntette, ellenben Popovics Lyubomirt 3 napi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

A vasut szene. Bunyik József vasuti segédszertárnok ruhát csináltatott magának egy ujvidéki szabónál és úgy fizette, hogy a neki kijáró 5 mm. szén utalványát kijavította 25 mm.-ra és az így szerzett szenet átadta a szabónak. Az ujvidéki tszék ezért Bunyik Józsefet 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

A „Darwin”. Dr. Fülöp Zsigmond népszerű természetudományi folyóiratának február 1-i száma a szokott érdekes és gazdag tartalommal jelent meg. A főbb cikkek: *Fehlinger*: Kiválogatóság és emberi fejlődés. *De Lannoy*: Alagut a La Manche csatorna alatt. *Dr. Gáspár Lajos*: Az angolok mesteressége előidézése. *Gothard Sándor*: A korund mesterséges előállítása. *Jankó Elemér*: Peru F. M. Adatok a kenyér történetéhez. *Különfélék*: A méterrendszer Angliában. A lus füstölése. A glicerin pótlása. A világ tea termelése stb. — Az iradalmunkban igazán hézgapótló, kitűnően szerkesztett folyóiratnak előfizetési ára fél évre 5 kor. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Budapest. Andrassy-ut 60.

A más tyukkai. Kuris István bebecsi lakos Vizics pusztán 2 drb. kacsaát és Becsecsen 3 drb. tyukot lopott. Az ujvidéki kir. tszék ezért 6 hetii fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Nyilt-tér.)*

Az Ujvidéki Napló
tek. Szerkesztőségéhez!

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem az igen t. Szerkesztő urat az Ujvidéki Hirlap-hoz beküldött, ide csatolt és már ott részben leközdött levelemet egész terjedelmében leközdölni sziveskedjék.

Tisztelettel
Fábrý J. Bertalan
ev. lelkész.

Igen T. Szerkesztő ur!

Azt hittem, hogy egyházközségem ezen lojalis határozatára a szerkesztőség pax nobiscum-ot fog mondani. Amit azonban feltételeztem, be nem következett. Nem akarok polemikába bocsátkozni, mert hiszen ez hiába való dolog volna. Pro et contra sokat lehetne a tárgyról beszélni. Egyre azonban mégis fel akarom hívni becses figyelmüket.

A protestáns egyházak autonómiával rendelkeznek. Ezen autonóm joguk szerint maguk határozzák meg istentiszteleti nyelvüket. E tekintetben még a lelkésznek sincs döntő joga. Ő csak javaslatot tehet az évi egyházyűlés előtt, a döntést pedig az egyház hozza meg. Maguk a lelkézi vokatokorok is, olyképpen állítatnak ki, hogy a lelkész kötelessége a népek anyanyelvén fungálni.

Amidőn tehát evang. egyházam nagylelkűen kijelentette, hogy hajlandó a magyar isten-

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

tiszteletek számát szaporítani, akkor kérem csupán autonóm jogával élt. Ezt tehát ne tessék az Ujvidéki Hirlap diadalának, hanem az egyházamban megnyilatkozott hazafias érzés megnyilvánításának tekinteni. De egyházam hazaszeretetének ezen *ismételt* megnyilvánulása, úgy s multban, mint a jelenben — logikusan tovább gondolkodva, egyszersmind bizonyítéka annak is, hogy Eötvös-téri evangélikus templomban a magyar nyelv mellozve nincsen. Sőt minden országos magyar ünnepek alkalmával az istentisztelet után a magyar Hymnusz megható dallama is megcsendül.

A magyar nép, szövetségesei körében lojalis népek van elismerve. Vendégszeretetünk pedig világűrű, páratlan. Nevezett istentiszteleten templomunkban a nagyszámu német katonaság egész tisztikarával s parancsnokával együtt — mint vendég — jelent meg. Csupán reakjuk való tekintetből tartottuk meg az istentiszteletet úgy, mint a tavalyi évben — azaz német nyelven.

Ha tekintetbe vesszük, hogy egyházközségünk legnagyobb részben német nyelvű, s templomunkban tiszta német istentisztelet minden egyes vasárnapon van, könnyen megérthető, hogy ezen újabb német istentisztelet csak régi szokás szerint történt és sem mellözése nem akart lenni hazai nyelvünknek, sem pedig tüntetés a ma-

gyarság ellen. Különbön quod homines, tot sententiae. Min így fogjuk fel.

Megnyugtatóskorra kijelentem Önöknek még azt is, hogy a német költő parancsnok von *Goltzkow* örmagy ismételtén fejezte ki előttem köszönetét. Ő Felsege II. Vilmos ünneperől rajongással beszélnek még most is. Köszönetüket személyesen többen fejezték ki nálam. A parancsnok többek között azt mondta, hogy úgy ő, mint hozzátartozói rendkívül örültek, miszerint szeretett legfelsőbb haduruknak Ő Felsege II. Vilmos császárnak születésénapján az evang. templomban rendezett megható istentisztelet alkalmával az egész functio alatt minden szót megérthettek. Ők ezt, mint a magyar nép különös előzékenységét megkülönböztetett tisztelettel és köszönettel vették tudomásul. A parancsnoknak eme szívből jövő kijelentése örmévre válhat nemcsak egyházunknak, hanem városunknak is.

Ezeknek kijelentése után maradtam:

Ujvidék, 1917. I./31.

Tisztelettel

Fábrý J. Bertalan
ev. lelkész

Hirdeszen az
„UJVIDÉKI NAPLÓ“-BAN

Nemzetközi

Halottszállítási Iroda

Budapest, VI., Andrassy-ut 11.

Telefon 167—30.

Exhumál gyorsan és olcsón.

Minden felvilágosítást készséggel ad.

Megszűnt az árdrágítás!

szijgyártó-, nyerges- és bóröndös üzletben: Ferencz József-tér 3. sz. (Wagner palota), melyről minden vevő személyesen meggyőződhetik, mert én a rendes polgári hasznossal megelegszem. — Csinos sport-, utazó-, katonai- és vadász-felszerelések nagy választékban kaphatók. Javítások juttányos árban készülnek

Dietrich Frigyes, Ujvidék

--- szijgyártó- és nyerges-mester. ---

EGYETLEN SZAPPANPÓTLÉK A

„DOB“-JEGYŰKAOLIN-SZAPPAN

mely illatos, habzó, száraz, sima, 50 kg-os láda 250 drb. 50 koroná exkl. esomagolás helyt Budapest. Megrendelésnél ládánként 15 korona előleg okvetlen beküldendő. Mintát nem küldünk! Kipróbálásra és népszerűsítésre 5 kilogrammos postacsomagok állanak rendelkezésre 10 korona előleges beküldése ellenében, beleértve a láda és postadíj is. — Előlegnélküli ládarendeléseket és utánvételeket postacsomag-megrendeléseket nem teljesítünk.

10
láda vételénél

10%
árurabatt!

Bardócz és Tsa, Budapest

V. Balaton-u. 12.

Egyedárusítók és képviselők kerestetnek.

651. szám.
kg. 1917.

Hirdetmény.

A magyar kir. belügym. 1916. évi 183776. sz. rendelete alapján figyelmeztetem a város közönységet, hogy a hadicélokra igénybevett háztartásbéli rézedények és rézüstök pótlására kiadott horganyzott (cirkezett) vasédevényekből savanyu ételek az egészségre ártalmas horganysókat (cinksókat) választanak ki. Ilyen edényekben tehát savanyu káposztát, paradicsomot, gyümölcs befőttet, gyümölcszeleket, lekvárt, zöld babot stb. főzni, melegíteni vagy eltartani mérgezés veszélye miatt, nem tanácsos. Tejet, mely magától savanyodik ilyen edényben tartani nem szabad. Savanyu ételeket főzni és eltartani zománcos vas vagy cserép edényekben kell.

Ujvidék, sz. kir. város tanácsa,
1917. évi január hó 22.

PROFUMA BÉLA
polgármester.

PROJECTOGRAPH RÉSZEZ.-TÁRS.

**A menyasszony-
rablás**
vigjáték 3 felvonásban.

====

**Gazdag ember
felesége**
társadalmi dráma 3 felv.

Aki a mai korról haladni akar, annak okvetlenül meg kell tanulnia a magyar- és német gyorsírást.
Tanuljon tehát

**Csernyei Mór-nál,
Rákóczi F.-u. 35.**

ki alapos oktatást ad ugy a kétféle gyorsírás, mint a németnyelvben is.

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

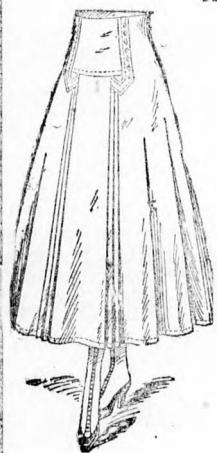
Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mór, hallelő sós és tengerisósfürdők, szénsavas fürdők. — Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, kőszvény, ischiasz, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérébaj ellen. — A FÜRDŐ TÉLEN FÜTHETŐ SZOBÁKKAL és FOLYÓSOKKAL van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS: DR. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZATÓT KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

Bécsi-ruhaalj-divat

(Wien II. Taborsstrasse 7. a), Ferdinándhid közelében.

Minden nagyságban! Kicsinbeni eladás nincs!
Minden színben!

Marsingalj
a
divat!

A kereskedő urak tisztelettel meghívátnak a gazdag ruhaalj-raktárunk megtekintésére, mert utazóink a háború miatt akadályozva vannak a t. üzletfeleinket meglátogatni.

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

TELEFON SZÁM 371.

Villanyozdony által hajtott géppel, a legújabb és legdivatosabb betűkkel, keretekkel, díszetekkel bőven berendezve

Összes könyvnyomdai munkákat a legmeszebbmenő műszaki tökélyvel, a legszébben, gyorsan és tisztán végzi -----

UJVIDÉK BUZA-TÉR 22

TIVOLI

Hétfő és kedd, Jan. 22., 23.

Jól fűtött helyiségében
kifünő műsort
élvezhetünk.

Világításhoz, gépek
hajtásához és fő-
zéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költségvetéssel szolgál az Ujvidéki Villamosság Részvénytársaság

Tisztelettel értesitem a t. közönységet, hogy cukorka, csemege és heites üzletemet a Winkler-palotából

Kossuth L. u. 43. sz. alá

(rég. gimn. épület) helyeztem át. Midőn ezen áthelyezésről a n. é. közönységet értesítem, figyelemzelem, hogy cukorka-üzletem rendkívül nagy előnyöket nyújt a t. kereskedő uraknak. Nagyban eladásnál jelentékeny árkedvezményt adok. Maday-né.

*Egyáltalán hajrá, de drága
Hamar PALMA-résdőt rajza*

Kifünő halpaprikást

az már elismert tény, csakis BRUDER ISTVÁN vendéglőjében Fater 1. sz. a. minden hétfőn este ehetünk.

HIRDESSZEN AZ
„UJVIDÉKI NAPLÓ“-BAN